

การแนะแนวอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง Career Guidance in Philosophy of Sufficiency Economy

นิรันดร์ จุลทรัพย์¹

Niran Chullasap

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง “การแนะแนวอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเชื่อมโยงประสานเข้ากับหลักการแนะแนวอาชีพ และเพื่อปลูกฝังเจตคติ ค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อการประกอบอาชีพให้แก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา โดยยึดหลักการดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง คือมีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่พัฒนาขึ้นจากความรู้ คุณธรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดความสมดุลในชีวิต พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านจิตใจ สังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ สถานศึกษา สามารถดำเนินการได้ทั้งระดับนโยบายคือ จัดการศึกษาเพื่องานอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยสร้างวัฒนธรรมองค์กร ความพอเพียงได้ทั้งระบบ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การให้ข้อเสนอแนะทางอาชีพและการให้คำปรึกษาด้านอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คำสำคัญ : การแนะแนวอาชีพ การศึกษาเพื่องานอาชีพ อาชีพศึกษา ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This Academic Article Objectives are to take the initiative in applying the philosophy of sufficiency economy to the area of career guidance and to implant desirable career attitude and value in children and youths in school. The philosophy of sufficiency economy is foundation of middle way of life, characterized by moderation, reasonableness, and immunity against potential evils, developed by knowledge and morality, which will bring about the balance in life to adjust to social change, mentally, culturally, and economically. The practice could be made at the policy level. That is : career education based on philosophy of sufficiency economy is to be provided though the culture of sufficiency, created, system-wide : curriculum management on the philosophy of sufficiency economy, learning and instruction management, career information and career counseling.

Key words : Career Guidance, Work-Oriented Education, Career Education and Philosophy of Sufficiency Economy

¹ รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำสาขาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

บทนำ

การแนะแนวอาชีพ (Career Guidance) เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือบุคคลหรือกลุ่มคนให้รู้จักโลกกว้างทางอาชีพ โอกาส และช่องทางการเข้าสู่อาชีพ ตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง การให้บริการเพื่อการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ ตลอดจนแสวงหาความสำเร็จและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ (นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2554; ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2529; Jones, 1970) ส่วนคำว่า “อาชีพศึกษา” (Career Education) เป็นสาระที่ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้เข้าใจโลกกว้างทางอาชีพโดยครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการรู้จักอาชีพอย่างกว้างขวาง ความรู้เกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจ การสำรวจกลุ่มอาชีพและการจัดวางตัวนักเรียนด้านอาชีพ ดังนั้น อาชีพศึกษาจะต้องเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรตั้งแต่ระดับชั้นเรียนต่ำสุดถึงชั้นสูงสุดเพื่อให้นักเรียนที่จบการศึกษาแล้วหรือต้องออกกลางคันมีทักษะที่จำเป็นต่อการเลี้ยงชีพเพื่อตนเองและครอบครัวได้ (Sidney P. Marland Jr, 1974) และคำว่า “การศึกษาเพื่องานอาชีพ” (Work-Oriented Education) หรือ การศึกษาเพื่อการทำงาน เป็นการเตรียมตัวผู้เรียนให้ออกไปทำงานและการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการเป็นผู้ผลิตที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่ความอยู่ดีกินดีของตนและความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศชาติ (กมลสุดประเสริฐ และยิ่งเดช มุ่งเกษม, 2526; ชม ภูมิภาค, 2521)

จากความหมายของคำทั้ง 3 ดังกล่าว มีความสัมพันธ์กันโดยมีเป้าหมายที่ผู้เรียนและผู้รับบริการเป็นสำคัญ แต่การนำเสนอและรูปแบบวิธีการอาจแตกต่างกันบ้าง คือการศึกษาเพื่องานอาชีพเป็นเจตนโยบายที่มาจากผู้บริหารตั้งแต่ระดับกระทรวง เขต พื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ส่วนอาชีพศึกษาควรเป็นบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูทุกคนที่จะบูรณาการเนื้อหาทางอาชีพไว้ในสาระที่สอนสำหรับการแนะแนวอาชีพเป็นการจัดบริการโดยครูหรือผู้แนะแนวในสถานศึกษา หรือกระทรวงแรงงานและสถานประกอบการต่างๆ

สำหรับการนำเสนอในบทความนี้ได้รวมความหมายของคำทั้ง 3 เข้าด้วยกัน และใช้คำว่า การแนะแนวอาชีพ เพราะอธิบายได้ครอบคลุมในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการแนะแนว

อาชีพตั้งแต่ระดับนโยบาย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร และการให้บริการแนะแนวอาชีพ เพราะความหมายของ “เศรษฐกิจพอเพียง” พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานความหมายตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงว่า “เป็นปรัชญาซึ่งการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึก คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี” (สมบัติ กุสุมาลี, 2551)

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการดำเนินชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางสายกลาง พยายามพึ่งตนเองช่วยตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ให้พอมีพอกิน โดยเฉพาะเรื่องอาหารที่อยู่อาศัย ส่วนที่ไม่สามารถผลิตเองได้ก็แลกเปลี่ยนหรือซื้อจากภายนอกบ้าง แต่ควรซื้อและใช้จากของที่ผลิตได้ในท้องถิ่น หรือในประเทศให้มากที่สุด พยายามกอบนี้ให้น้อยที่สุด และควรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายพอใจในสิ่งที่รับมาโดยชอบธรรมไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ้งเฟ้อ เพื่อให้มีรายจ่ายไม่เกินรายรับ (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2554; พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์, 2550)

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าวมามีความสอดคล้องกับปรัชญาและจุดมุ่งหมายการแนะแนวอาชีพหลายประการ ดังนี้

ปรัชญาการแนะแนวอาชีพยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ และมีจุดมุ่งหมายเพื่อ

ช่วยให้บุคคลรู้จักเข้าใจตนเอง และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับหลักความพอประมาณ มีความพอดี รู้จักเข้าใจตนเอง ผู้อื่น และสังคม ไม่เบียดเบียนธรรมชาติ ตนเองและผู้อื่น

ปรัชญาการแนะแนวอาชีพเชื่อว่าพฤติกรรมทุกอย่างมีสาเหตุโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้บุคคลได้มีสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพทางด้านการทักษะการติดต่อสื่อสาร มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เข้าใจถึงลักษณะการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างบุคคลในสังคม ตลอดจนการอุทิศตนเพื่อการมีส่วนร่วมในสังคม ชุมชนและการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา อายุและบุคลิกภาพ ซึ่งสอดคล้องกับหลักความมีเหตุผล เน้นความปรองดอง สมานฉันท์ในการทำงานร่วมกัน ยอมรับฟังเหตุผลของกันและกัน ลดความมีอคติต่อกัน และยอมรับความเปลี่ยนแปลงโดยพิจารณาถึงเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

ปรัชญาการแนะแนวอาชีพเชื่อว่าบุคคลย่อมมีศักดิ์ศรีในตนเอง ทุกคนเกิดมามีความรักในตนเอง และมีสิทธิ มีเกียรติ และศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับผู้อื่น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้บุคคลได้สำรวจทางเลือกในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการภูมิคุ้มกัน เน้นการพึ่งพาตนเอง ดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท ความมีสติ และความสงบภายในจิตใจ และรู้จักสร้างความสมานฉันท์ร่วมมือ ช่วยเหลือ แบ่งปัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกันโดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้ง

ปรัชญาการแนะแนวอาชีพถือว่ามนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่ามากที่สุด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้บุคคลรู้จักแสวงหาข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดเป็นความรู้ และนำมาสู่การวางแผนตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นการมีความรู้และคุณธรรม ซึ่งเป็นเงื่อนไขในการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง โดยไม่นำความรู้ไปใช้เพื่อการเอารัดเอาเปรียบ และเบียดเบียนผู้อื่น ซึ่งต้องมีความตระหนักในคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

จากปรัชญาและจุดมุ่งหมายของการแนะแนวอาชีพและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ยึดทางสายกลาง ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันบนเงื่อนไขของความรู้และคุณธรรม ซึ่งจะนำไปสู่ความสมดุลทางด้านจิตใจ สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม เมื่อทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับชีวิตอยู่ในความสมดุล จะช่วยให้มนุษย์เราสามารถปรับตัวพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ทำให้เกิดความสงบทั้งต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติ ดังนั้นหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นหลักคิดในการทำงาน การใช้ชีวิต การเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงกล่าวได้ว่า “เศรษฐกิจพอเพียงคือวิถีชีวิต” ที่ควรได้รับการปลูกฝังให้แก่เด็ก เยาวชนและบุคคลทั่วไป โดยใช้ได้หลายวิธีการ ซึ่งการแนะแนวอาชีพก็เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ได้อย่างได้ผล

ความสำคัญของการแนะแนวอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การแนะแนวอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อนักเรียน นิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ด้วยเหตุผลและความจำเป็นหลายประการดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรทั้งทางด้านอัตราการเกิด การตายและการย้ายถิ่น อาจเป็นได้ทั้งโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนา หากสัดส่วนของประชากรในแต่ละกลุ่มมีความเหมาะสม และมีคุณภาพ จะนำไปสู่การสร้างเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้ แต่ถ้าเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม ไม่มีการดำเนินการใดๆ ที่จะปรับแก้ไขจุดอ่อนและลดภาระที่จะเกิดขึ้น ก็อาจเป็นข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการแนะแนวอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นแนวทางการป้องกันแก้ไขและพัฒนาภายใต้บริบทของประเทศไทย ทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการได้ดังนี้

- 1.1 การส่งเสริมการเกิดที่มีคุณภาพและพัฒนาคุณภาพประชากรในทุกกลุ่มวัยทุกมิติให้อยู่ในภาวะสมดุล ได้แก่ การเตรียมความพร้อมก่อนสมรสโดยให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแก่คนหนุ่มสาว และคู่สมรส การส่งเสริมบทบาทสามีในการเลี้ยงดูบุตร ส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ดีในที่ทำงาน เพื่อให้คนในกลุ่ม

วัยหนุ่มสาวได้มีโอกาสทำความรู้จักกัน และพัฒนาความสัมพันธ์ไปสู่การสร้างครอบครัวต่อไป และการเตรียมความพร้อมล่วงหน้าด้านภาวะหลังวัยเจริญพันธุ์ให้แก่ผู้สูงอายุ และผู้อยู่ในช่วงก่อนวัยเกษียณ เพื่อให้มีสุขภาพดีสามารถสร้างประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน และสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 สนับสนุนการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน โดยส่งเสริมการผลิตและพัฒนากำลังคนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันเฉพาะทางและสถานประกอบการทั้งภาคการผลิตและบริการ เพื่อเสริมสร้างความสมดุลระหว่างปริมาณและคุณภาพ พัฒนากำลังคนกลุ่มมัธยมศึกษา ผู้คิดค้น สร้างและพัฒนานวัตกรรมที่สามารถเชื่อมโยงกับจุดแข็งด้านเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยเพื่อนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพื่อผลผลิต ส่งเสริมการสร้างมาตรฐานวิชาชีพโดยการเพิ่มสมรรถนะและทักษะของแรงงานในแต่ละสาขาวิชาชีพเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้จริง ได้รับค่าจ้างที่เหมาะสมกับความรู้ และประสบการณ์ และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการศึกษาตามอัธยาศัยของกลุ่มคนวัยต่างๆ เพื่อการทำงานหลังวัยเกษียณ การเปลี่ยนงานและการประกอบการใหม่ๆ

1.3 พัฒนากลุ่มผู้สูงอายุให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยส่งเสริมรายได้และการมีงานทำในผู้สูงอายุเพื่อรองรับปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่อาจเกิดขึ้น ส่งเสริมการออมเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมั่นคง เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ชุมชน และสร้างเครือข่ายในการร่วมสร้างสังคมผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ โดยส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์สำหรับผู้สูงอายุในชุมชนที่บูรณาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมกลุ่มความสนใจในด้านการส่งเสริมอาชีพ รายได้ อาหาร โภชนาการ สุขภาพและการออกกำลังกาย และเป็นแหล่งอนุรักษ์การถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ และพัฒนาระบบการจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ดีเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศ

1.4 การพัฒนาบทบาทสถาบันครอบครัวให้เข้มแข็งเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคน 3 กลุ่มวัย โดยการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกในครอบครัวอย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้เป็นสมาชิกของสังคมที่มีความสมบูรณ์ในด้านคุณภาพและคุณธรรม การสร้างภูมิคุ้มกันและความเข้มแข็งให้กับครอบครัวมีความรู้ ความ

สามารถในการปรับตัว มีภูมิคุ้มกัน สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม การฟื้นฟูวัฒนธรรมที่ดีงามที่เป็นเอกลักษณ์ของคนไทย เพื่อใช้ในการเป็นฐานในการอยู่ร่วมกันของคนต่างวัย

1.5 การส่งเสริมการกระจายตัวประชากร ให้เหมาะสม เกิดความสมดุลระหว่างประชากรกับทรัพยากรทางกายภาพ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนการจูงใจให้แรงงานอยู่ในท้องถิ่นเพื่อลดการย้ายถิ่นของประชากร ด้วยการสร้างโอกาสใหม่ๆ ที่ดึงดูดให้ประชาชนทำงานในภูมิลำเนา และส่งเสริมการใช้ทุนทางสังคมที่มีอยู่ในพื้นที่โดยให้มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง และจากพื้นที่หนึ่งไปสู่พื้นที่อื่น เกิดการเรียนรู้และสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง เป็นชุมชนและเมืองน่าอยู่

2. ความเปลี่ยนแปลงและความเจริญทางการศึกษา ปัจจุบันผู้ปกครองและนักเรียนมองเห็นความสำคัญของการศึกษามากขึ้นกว่าเดิม จากนโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษา 12 ปีโดยไม่เสียค่าเล่าเรียน มีกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาและการขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จึงทำให้เด็กไทยเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับหรือระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 67.5 จะเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ และเมื่อจบแล้วจะเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาประมาณ 100,000 คน ส่วนที่เหลือประมาณ 200,000 คน ต้องออกจากระบบการศึกษา และที่เหลือประมาณร้อยละ 30 จะเลือกเรียนสายอาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่เทียบเท่าอนุปริญญา เมื่อจบการศึกษาสายอาชีพแล้วจะมีประมาณร้อยละ 20 ที่ศึกษาต่อระดับปริญญา (ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ (2555, 17 กันยายน)) ซึ่งเด็กที่เลือกเรียนสายอาชีพส่วนหนึ่งถูกแบ่งแยกมาตั้งแต่สมัยเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นแล้วว่าเขาไม่สามารถเลือกเรียนสายสามัญได้ ส่วนจำนวนผู้เรียนการศึกษานอกระบบโรงเรียนในปีการศึกษา 2552 มีจำนวน 5,608,715 คน โดยแยกเป็นผู้เรียนสายสามัญ 2,072,143 คน และเรียนสายอาชีพ 2,452,257 คน

ในสถานการณ์ที่ประชาชนของไทยมีเด็กเกิดน้อยลงทุกปี เช่น จากการเกิดปีละประมาณ 1 ล้านคน มาตั้งแต่ก่อนจนถึงปี พ.ศ. 2548 หลังจากนั้นเริ่มลดลง

เหลือ 990,000 คนต่อปี และในปี พ.ศ. 2552 ประชากรของไทยมีเด็กเกิดใหม่ 780,000 คน ทำให้มีความจำเป็นต้องปรับตัวในด้านการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่อาชีพทุกระดับ (วรการณ สามีโกเศศ, 2554)

จากข้อมูลและข้อสังเกตข้างต้นปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาคือการแข่งขันเพื่อเลือกเรียนบางสาขาเพื่อเข้าสู่อาชีพที่มีค่าตอบแทนสูงจะมีความรุนแรงมากขึ้น การขาดแคลนแรงงานระดับช่างฝีมือและผู้ใช้แรงงานตลอดจนปัญหาการว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาบางสาขาจะสูงขึ้น ดังนั้นการแนะแนวอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่นักเรียนนิสิตนักศึกษา ในการประกอบสัมมาชีพเพื่อให้พึ่งตนเองได้ ใ้ชีวิตอย่างเป็นสุขตามสมควรแก่สภาพ พ้นจากการเป็นหนี้และความยากจน มีครอบครัวที่อบอุ่นและมีความสุข

3. ความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีสาเหตุมาจากหลายประการสภาพเศรษฐกิจของสังคมไทยแบบในน้ำมีปลาในนามีข้าว(Subsistence Economy) ค่อยๆหมดไป สภาพสังคมเกษตรกรรมเปลี่ยนมาเป็นอุตสาหกรรม จากสังคมชนบทเริ่มเป็นสังคมเมืองซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชนเป็นอย่างมาก เพราะต้องดิ้นรนต่อสู้กับภาวะค่าครองชีพที่สูงขึ้นตลอดเวลา รายได้จากงานประจำไม่เพียงพอต่อรายจ่ายมีการหนี้สินเพิ่มขึ้น ทั้งรายจ่ายในชีวิตประจำวันและระบบสินเชื่อที่มีวิธีการจูงใจหลายรูปแบบ ผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่จึงต้องหารายได้เสริม หรือทำงานนอกเวลางานปกติ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ครอบครัวและก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมของคนในสังคมมีมากขึ้น และการที่ประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปีพ.ศ.2558 ย่อมส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นการแนะแนวอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควรมุ่งเน้นทางด้านจิตใจมากกว่าวัตถุ คือ ความรู้จักพอดีพอประมาณและพอใจในสิ่งที่มี ยินดีในสิ่งที่ได้ไม่โลภโดยเริ่มที่ตนเอง คือสร้างรากฐานทางจิตใจที่มั่นคง เริ่มจากใจที่รู้จักพอเป็นการปฏิบัติตามทางสายกลางหรือมัธยมาปฏิปทา

4. ความเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมและความเชื่อทางศาสนา โดยเฉพาะการรับวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาโดยไม่มีการแยกแยะเพื่อทำความเข้าใจถึงอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ค่านิยม และวิถีชีวิตของคนแต่ละชาติว่ามีความเหมาะสมกับสภาพสังคมไทยหรือไม่ และความเจริญของกระแสโลกทางวัตถุ ทำให้เด็กและเยาวชนขาดความยับยั้งชั่งใจ ไม่ปฏิบัติตามหลักศาสนา และขาดความสำนึกในความเป็นพลเมืองดีตามกรอบวัฒนธรรมของสังคมคิดแต่เพียงให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ตอบแทน โดยไม่สนใจว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมและประเทศชาติอย่างไร จากผลสำรวจโพลหลายสำนักและล่าสุดเมื่อต้นเดือนมิถุนายน พ.ศ.2555 เอแบคโพลได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนตั้งแต่อายุ 18 ปีขึ้นไปในหัวข้อ "คนไทยหัวใจประชาธิปไตยกับการยอมรับได้ ถ้ารัฐบาลทุจริตคอร์รัปชัน" พบว่ากลุ่มเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวนคิดเป็นร้อยละ 68.2 และอายุระหว่าง 20 - 29 ปี จำนวนร้อยละ 68.4 มีทัศนคติยอมรับรัฐบาลที่คอร์รัปชันได้ถ้าตนเองได้ประโยชน์ด้วย (เดลินิวส์, 2555 : 3) ซึ่งสอดคล้องกับการทุจริตสอบข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ประจำปี พ.ศ.2555 สำนักงานตำรวจแห่งชาติประกาศรับสมัครสอบคัดเลือกบุคคลภายนอกเพื่อบรรจุเป็นนักเรียนนายสิบตำรวจโดยรับสมัครผู้ที่มิวุฒิประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือเทียบเท่า ปรากฏว่ามีผู้สนใจสมัครสอบกว่า 270,000 คน แต่ทางราชการสามารถรับได้เพียงจำนวน 14,000 คน ส่วนหนึ่งผู้สมัครสอบมีวุฒิระดับปริญญาโทและส่วนใหญ่วุฒิระดับปริญญาตรีแต่การบรรจุจะได้รับเงินเดือน 10,000 กว่าบาท ตามวุฒิขั้นต้นที่ประกาศรับสมัคร การดำเนินการสอบคัดเลือกพบว่าผู้เข้าสอบมีการกระทำทุจริตต่อการสอบเป็นจำนวนมาก ในเบื้องต้นเจ้าหน้าที่สามารถจับกุมผู้กระทำการทุจริตได้ถึง 234 คน แต่ละคนต้องจ่ายเงินคนละ 3 - 4 แสนบาทเพื่อแลกกับการเฉลยข้อสอบเข้ามาให้โดยผ่านทางเครื่องรับสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ระบบสั่นสะเทือน ซึ่งใช้กรรมวิธีที่สลับซับซ้อนการทุจริตอย่างมากในครั้งนี้ส่งผลให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติต้องประกาศยกเลิกการสอบทั่วประเทศ

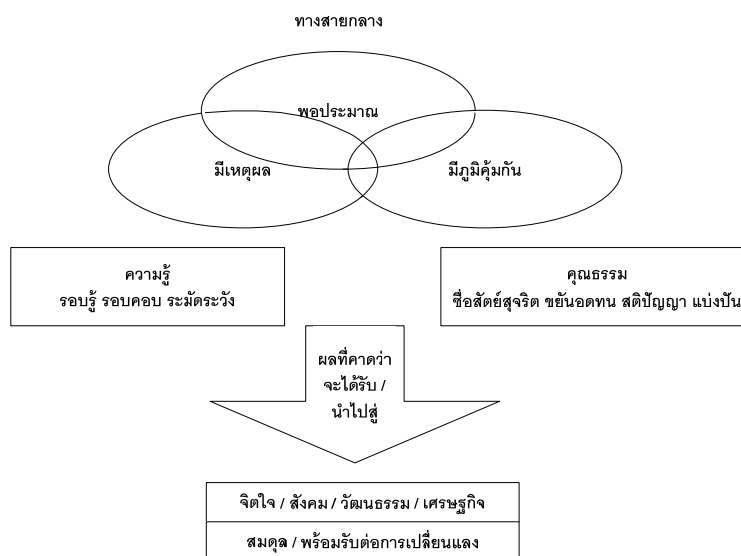
จากกรณีตัวอย่างดังกล่าวสะท้อนถึงความยึดมั่นในวิถีทางที่สุจริตในการเข้าสู่อาชีพและการประกอบ

อาชีพของคนไทยส่วนหนึ่งและกรณีการกระทำในทางที่ผิดกฎหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้ผลประโยชน์ตอบแทนโดยไม่คำนึงถึงศีลธรรมเช่น การค้ายาเสพติด หว่ยใต้ดิน การเล่นการพนันฟุตบอลหรือการต้มตุ๋นด้วยรูปแบบต่างๆ เป็นต้น ปัจจุบันสิ่งเหล่านี้กำลังกลายเป็นปัญหาสังคมและความมั่นคงของประเทศอย่างรุนแรง วิธีการหนึ่งในการป้องกันปัญหาได้ในระยะยาวคือการพัฒนากระบวนการแนะแนวอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่เด็กและเยาวชนโดยโรงเรียนและผู้ปกครองต้องร่วมมือกันในการปลูกฝังให้เกิดวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตที่ประหยัดอดทน มีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อไม่ตกเป็นทาสของ

วัตถุนิยม ซึ่งทำให้เกิดการเป็นหนี้สิน เกิดการทุจริตคอร์รัปชันซึ่งเป็นปัญหาสังคมที่ร้ายแรงที่สุดปัญหาหนึ่งที่บ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ

กล่าวโดยสรุปความสำคัญของการแนะแนวอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาเด็กและเยาวชนได้อย่างยั่งยืน เพราะเป็นการปลูกฝังค่านิยม สร้างเจตคติลักษณะนิสัย และวิถีการดำเนินชีวิตที่ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ มิติด้านจิตใจ มิติด้านสังคม มิติด้านวัฒนธรรมและมิติด้านเศรษฐกิจ ซึ่งการแนะแนวอาชีพสามารถนำไปขับเคลื่อนได้ดังนี้

ภาพ 1 การขับเคลื่อนทั้ง 4 มิติของการแนะแนวอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากภาพ 1 ทางสายกลางในการดำเนินชีวิตที่ไม่ถึงเกินไปหรือหย่อนยานมากเกินไป ไม่มากหรือน้อยเกินไปก่อให้เกิดความสมดุลของชีวิตและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง โดยผู้แนะแนวสามารถใช้วิธีให้ผู้รับบริการเขียนกราฟชีวิตของตนเองในแต่ละช่วงชีวิตที่ผ่านมาและทำความเข้าใจถึงลักษณะของเส้นกราฟที่มีขึ้นลงตามความสำเร็จ ความทุกข์หรือความผิดหวังของชีวิต ซึ่งผู้รับบริการ จะค้นพบด้วยตนเองว่าทางสายกลางหรือมัชฌิมาปฏิปทา คือ การดำเนินชีวิตอยู่บนทางสายกลางจะนำไปสู่ความสุขสงบในชีวิตอย่างแท้จริง การดำเนินชีวิตบนทางสายกลางจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความ

พอเพียง (Sufficiency) ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการพร้อมกัน คือ

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นเช่น การผลิต การบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดนพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

สำหรับเงื่อนไขความสำเร็จในการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วยความรู้ที่เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบคอบ ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

2. เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วยความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทนและความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตและคุณธรรมต่างๆ ที่ช่วยกำกับการดำเนินชีวิตให้อยู่ในครรลองที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความรับผิดชอบ ความเสียสละ เป็นต้น ผลที่คาดว่าจะได้รับการปฏิบัติตามคุณลักษณะทั้ง 3 ประการและตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้และคุณธรรม จะก่อให้เกิดความสมดุลทางด้านจิตใจ สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจพร้อมที่เผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมั่นคง

บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการแนะแนวอาชีพในโรงเรียน

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิธีการดำเนินชีวิตซึ่งครอบคลุมทั้งด้านจิตใจ สังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ดังนั้นการปลูกฝังค่านิยม อบรมบ่มเพาะลักษณะนิสัยให้แก่เด็กและเยาวชนในวัยเรียนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการประกอบอาชีพในอนาคต การบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนจะต้องครอบคลุมทั้งโรงเรียน ได้แก่ ระดับนโยบายและการบริหารจัดการโดยให้ความสำคัญของการศึกษาเพื่องานอาชีพหรือการศึกษาเพื่อการทำงาน (Work-Oriented Education) อาชีพศึกษา (Career Education) และการแนะแนวอาชีพ (Career Guidance) ดังนี้

1. การศึกษาเพื่องานอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยโรงเรียนกำหนดเป็นนโยบายเป้าหมาย เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งความรู้และเจตคติพื้นฐานที่จำเป็น ดังนี้

1.1 รู้จักและชื่นชมตนเอง เช่น นักเรียนสามารถบอกจุดเด่น ค่านิยม ความสนใจ ความถนัด และความสำเร็จของตนเองได้ ตลอดจนสามารถบอกให้ทราบถึงความคาดหวัง ความกลัว หรือความวิตกกังวลของตนเองได้ ยอมรับความรู้สึกต่างๆ ของตนที่มีต่อตนเองและผู้อื่นได้ เป็นต้น

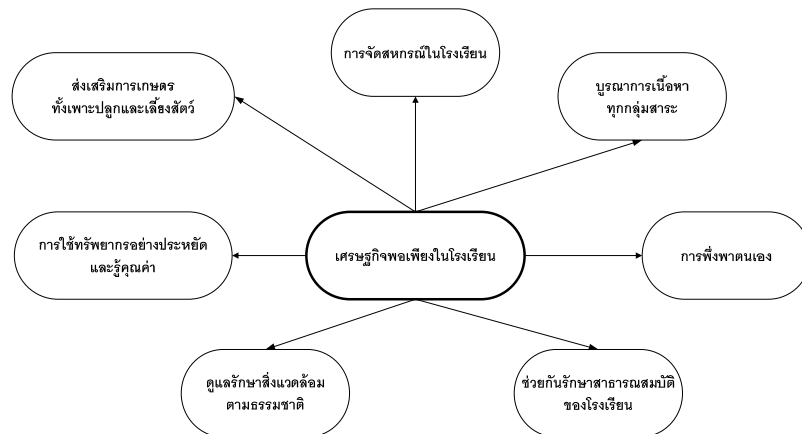
1.2 การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ความสามารถแสดงทักษะที่จำเป็นในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ แสดงความสามารถและทักษะที่จำเป็นในการทำงานเป็นกลุ่มได้อย่างได้ผล สามารถระบุวิธีการอุทิศตนเพื่อมีส่วนร่วมในงานชุมชนของผู้ที่ต่างกันในด้านวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา ความสามารถ อายุ และแบบแผนของวิถีชีวิต ตลอดจนเข้าใจถึงลักษณะการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างบุคคลในชุมชน

1.3 สามารถพัฒนาแผนการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ สร้างความคุ้นเคยกับการเลือกอย่างหลากหลายทางการศึกษาที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกแต่ละระดับชั้น เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการเลือกอาชีพ การเลือกวิชาเรียนเพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบอาชีพได้อย่างกว้างขวาง ตลอดจนเข้าใจถึงแรงจูงใจให้ประสบความสำเร็จทางการเรียนและการประกอบอาชีพ

1.4 สำนวาทเลือกในการประกอบอาชีพ ได้แก่ การช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความหมายและความสำคัญของคำที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การหาเลี้ยงชีพ (Career) การประกอบอาชีพ (Occupation) งาน (Work) และชิ้นงานหรืองานเหมา (Job) เป็นต้น ให้นักเรียนเกิดความตระหนักถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคม และแนวโน้มในอนาคตที่อาจมีผลกระทบต่อการวางแผนอาชีพ รู้จักใช้แหล่งวิทยาการให้เป็นประโยชน์ต่อการสำรวจแนวทางเลือกอาชีพ ความเข้าใจถึงสิทธิและความรับผิดชอบตามกฎหมายในฐานะที่เป็นข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้าง ตลอดจนเรียนรู้เกี่ยวกับโอกาสอันพึงมีและข้อดีข้อเสียของการประกอบอาชีพอิสระ

นอกจากนี้สถานศึกษาสามารถสร้างวัฒนธรรมองค์กรความพอเพียงได้ทั้งระบบตั้งแต่การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม การประพฤติปฏิบัติตนของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นแบบอย่างแก่นักเรียน ดังภาพ 2 (นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2554)

ภาพ 2 การสร้างวัฒนธรรมความพอเพียงในโรงเรียน

จากภาพ 2 การศึกษาเพื่องานอาชีพโรงเรียนสามารถสร้างวัฒนธรรมความพอเพียงโดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ได้ทั้งระบบ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยบูรณาการไว้ในทุกกลุ่มสาระ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะชีวิตให้แก่แก่นักเรียน

2. อาชีพศึกษา แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนควรเน้นในสาระสำคัญ 2 ประการ (สิริวรรณ ศรีพล. 2550 : 3-12)

2.1 แนวทางการจัดการเรียนการสอนเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.1 การบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระที่ปรากฏในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สามารถสอดแทรกหลักคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในสาระที่ 2 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม การจัดการและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ เน้นความสร้างความเข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเศรษฐกิจอย่างพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว เน้นสร้างความเข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะ

การแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัวอย่างพอเพียง สาระที่ 4 การอาชีพ เน้นความเข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ และคุณธรรมและเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

2.1.2 การจัดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรายวิชาหนึ่ง

2.1.3 การบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.2 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนทำความเข้าใจในค่านิยม (Value Clarification) การทำความเข้าใจในค่านิยมเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียง ผู้สอนอาจใช้เอกสารหรือใบความรู้ได้แสดงความคิดเห็น และทำความเข้าใจโดยการวิเคราะห์ เพื่อทราบถึงสาเหตุและสิ่งเคราะห์ถึงผลที่ได้รับ แล้วเปรียบเทียบกับค่านิยมของตนเอง เพื่อการตัดสินใจเลือกใช้เหตุผลและข้อมูลประกอบ เมื่อผู้เรียนเกิดความกระจ่างในคุณค่าของค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงจะนำไปสู่การปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัย

2.2.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ของการทำงานแบบกลุ่ม ฝึกการรับฟังและยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่น โดยครูผู้สอนจะกำหนดประเด็นหรือหัวข้อเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้วให้ผู้เรียนแสดงความ

คิดเห็นร่วมกันภายในกลุ่ม โดยใช้วิธีเวียนอภิปรายหรือระดมสมอง ซึ่งผู้สอนควรทำความเข้าใจกับผู้เรียนก่อนที่จะดำเนินอภิปรายร่วมกัน

2.2.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เป็นการจำลองสถานการณ์ให้มีความใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงมากที่สุด โดยผู้เรียนแสดงบทบาทสมมุติภายใต้สถานการณ์ เพื่อฝึกทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การเผชิญปัญหา และการฝึกการแก้ไขปัญหา เช่น สถานการณ์การดำเนินชีวิตในครอบครัว การประกอบอาชีพ สภาพเศรษฐกิจของชุมชนหรือประเทศ โดยนำมาจำลองสถานการณ์ให้เหมือนจริงภายในห้องเรียน

2.2.4 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือ โดยครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม การจัดสมาชิกเข้ากลุ่มแบบสลับกันตามความแตกต่างกันของสมาชิกแต่ละคน เพื่อฝึกให้เกิดการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นรับฟังข้อเสนอแนะของผู้อื่น รับผิดชอบตนเอง ผู้อื่นและงานที่ได้รับมอบหมาย เกิดทักษะการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ช่วยเหลือกลุ่มประสบความสำเร็จ เช่น ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการสื่อสาร เป็นต้น

2.2.5 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบแก้ปัญหาเป็นการมุ่งให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบ โดยอาศัยขั้นตอนทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ ขั้นตอนการกำหนดปัญหา การตั้งสมมุติฐาน การเก็บและรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผล เช่น นักเรียนอาจร่วมกันกำหนดปัญหาความยากจนของชุมชนแล้วให้นักเรียนร่วมกันหาความเข้าใจปัญหา วิธีการแก้ปัญหา ตามขั้นตอนดังกล่าว โดยใช้แนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กล่าวโดยสรุป โรงเรียนสามารถใช้วิธีการอาชีพศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงควบคู่กันทั้ง 2 ประการ คือ การจัดหลักสูตรโดยบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในทุกกลุ่มสาระ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหรือกำหนดให้เป็น 1 รายวิชาในหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. การแนะแนวอาชีพ การแนะแนวอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครูและบุคลากรทางการแนะ

แนวสามารถให้บริการแก่นักเรียนหรือผู้รับบริการได้ 2 ประการ ดังนี้

3.1 การให้ข้อสนเทศทางอาชีพ เป็นการนำข้อมูลทางอาชีพมาวิเคราะห์ จากแจ้งให้เป็นข้อสนเทศพร้อมที่จะนำเสนอให้แก่ นักเรียนหรือผู้รับบริการด้วยเทคนิควิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสมโดยการวิเคราะห์ให้น่าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาวิเคราะห์และอธิบายครอบคลุมทั้งทางด้านความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันซึ่งตั้งอยู่บนเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม สำหรับเทคนิคการนำเสนอ ได้แก่ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย อภิปราย การจัดปายนิเทศ นิทรรศการ การศึกษานอกสถานที่ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และศูนย์การศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริซึ่งกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ

3.2 การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ขอรับคำปรึกษาในด้านอาชีพ โดยผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ การใช้เทคนิคให้คำปรึกษาและเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจน เพื่อช่วยให้ผู้ขอรับคำปรึกษาเข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นและสามารถตัดสินใจหรือวางแผนชีวิตและอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ในอนาคต

การแนะแนวอาชีพจึงเป็นกระบวนการที่เกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา การให้ข้อสนเทศทางอาชีพถือว่าเป็นบทบาทหน้าที่ของครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และใช้ชีวิตอย่างมีจุดหมาย ส่วนการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ นอกเหนือจากบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจทักษะและประสบการณ์ทางให้คำปรึกษาแล้วจะต้องมีความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้รับบริการเข้าใจถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาและเห็นแนวทางแก้ไขปัญหานั้นในระยะสั้นและระยะยาวโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ด้วยตนเอง

บทสรุป

การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือบุคคลหรือกลุ่มคนให้รู้จักโลกกว้างทางอาชีพ โอกาสและช่องทางการเข้าสู่อาชีพ ตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง การให้บริการเพื่อการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพตลอดจนแสวงหาความสำเร็จและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ ในบทความนี้ได้อธิบายคำว่า การแนะแนว

อาชีพ คลอบคลุมทั้งคำว่า อาชีพศึกษา และคำว่า การศึกษาเพื่ออาชีพ แต่ในทางปฏิบัติได้อธิบายให้เห็นชัดถึง การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของบุคลากรแต่ละฝ่ายใน สถานศึกษาว่าสามารถที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน กระบวนการแนะแนวอาชีพได้อย่างไร โดยเฉพาะการนำหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางการแนะแนว อาชีพ จะช่วยให้เกิดการพัฒนาค้น พัฒนางาน พัฒนาสังคม และประเทศชาติได้อย่างยั่งยืน เพราะหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงเป็นวิถีการดำเนินชีวิตที่อยู่บนทางสายกลาง มี ความพอประมาณ มีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันที่เกิดขึ้น ตามความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก โดยใช้เงื่อนไขความรู้ และคุณธรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดความสมดุลทั้ง 4 มิติคือ ด้าน จิตใจ สังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ดังนั้นการแนะแนว อาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นทางออกและ ทางรอดของสังคมและประเทศชาติได้อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- กมล สุดประเสริฐ และยิ่งเดช มุ่งเกษม. (2526). *เรียนเพื่องาน : ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
- คมเพชร ฉัตรสุกกุล. (2529). *การแนะแนวเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- จำเนียร จวงตระกูล. (2546). “มีแต่การพัฒนาคนเท่านั้นจึงเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน” ใน *เหลียวหลังแลหน้านโยบาย การบริหารแรงงาน*. กรุงเทพฯ : บริษัทนพการพิมพ์ จำกัด
- ชม ภูมิภาค. (2521). *การศึกษาเพื่องานอาชีพ*. กรุงเทพฯ : โรงเรียนการช่างวุฒิสาร (แผนกการพิมพ์)
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2554). พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว : พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, ปีที่ 11 ฉบับพิเศษเฉลิมพระเกียรติ 5 ธันวาคม 2554, หน้า 30-42
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2554). *การแนะแนวเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). สงขลา : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2555). *การแนะแนวอาชีพ*. สงขลา : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2529). *การแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : บัณฑิต การพิมพ์
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์. (2550). *เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงอะไร*. กรุงเทพฯ : วนิดาการพิมพ์
- ยงยุทธ แฉล้มวงษ์. (17 กันยายน 2555). ค่านิยม “หลงปริญญา” สร้างสภาวะวิกฤติแรงงานไทย?. *เดลินิวส์*, หน้า 4.
- วรารักษ์ สามโกเศศ. (21 เมษายน 2554). “สถิติการศึกษาไทย”. *หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน*, หน้า 6.
- สิริวรรณ ศรีพล. (2550). *การจัดการเรียนการสอนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน*. *วารสารสุโขทัย ธรรมาริราช*, กรกฎาคม – ธันวาคม, หน้า 5-20
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2554). “ความเป็นครูในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” ใน *พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด : 1-27

John J. Althur. (1970). *Principle of Guidance*. New York : Mc-Graw Hill.

Sidney,P. Marland Jr. (1976). *Career Education*. New York : Mc-Graw Hill.